

Vihrajoče zastave

— Danes grem zadnjič ta teden na »šiht«, je rekel Janez svoji ženi in ji naročil: — Pripravi vse potrebno, jutri navsezgodaj bomo šli na morje. Za tri dni.

— Živel prvi maj, je vzkliknil njegov sin Janezek, žena pa mu je resno dejala:

— Ali boš letos spet obešal zastavo na tovarno? Če jo boš, pazi, da se ti kaj ne zgodi.

Po poti v tovarno je Janez razmišljal o tem, kar mu je rekla žena.

— Saj res, je mislil, vsako leto doslej sem jaz obesil zastavo na tovarno. Tudi danes jo bom. No, prav, jo pa bom... Zastavo in »Živel prvi maj«... O ti moj Janezek, kakšen je... Prav je, da mu je lepo, meni ni bilo... Bo že še izvedel, kaj je prvi maj... V tovarni je bilo čutiti mrzličnost. Vsi so hiteli z delom in vsem se je nekam mudilo. Toliko stvari je treba urediti, preden nehaš delati za tri dni. Tudi Janez je delal hitro, da bi naredil čim več, ves čas pa je mislil na zastavo. Komaj je čakal, da jo gre obesiti. Ko je že mislil, da so pozabili nanj in da jo je že obesil kdo drug, so ga poklicali:

— Janez, kakor vsako leto... Naj plapolala lepo, veselo... Vzel je zastavo, jo zvil, da je bila čim manjša in da ga pri plezanju ne bi ovirala ter šel. Splezal je na najvišjo stavo v tovarni in sedel, še ves zadihan, ko je priplezal na streho. Ko je tako sedel na strehi in se oziral okrog, je imel ves okoliš kakor na dlani.

— Vse se je izpremenilo, je govoril sam sebi. — Marsikaj je videti tule. Vsega ne moreš videti od nikoder. Ja, pa je drugače. Ko sem pred desetimi leti sedel tule gori... Niti ne spomnim se ne več, kako je bilo takrat. No, tamle na levo, spomnim se. So bile njive in travniki, zdaj pa so bloki. Sploh je bilo tule od proge naprej včasih veliko njiv in travnikov in malo hiš, zdaj pa bi težko našel prostor vsaj za majhno hišo, kje šele za kakšen nov blok. Vseeno bo treba še najti prostor, saj še marsikateri delavec nima ustreznega stanovanja. Bomo ga našli, treba je. O, saj bo prostor. Tam kjer so pred dobrim mesecem naredili nov blok in kjer delajo še enega, bo še prostor. Ali pa kje drugje...

Prižgal je cigareto in puhnil oblake modrega dima. Potem je obesil zastavo, da je veselo zaplapolala v vetru.

— Naj ljudje vedo, da je prvi maj. Da, prvi maj, delavski praznik, naš praznik... Kako lepo ga praznujemo zdaj in kako na skrivaj smo ga morali včasih. No, pa saj zaslužimo, da ga praznujemo. Mnogo smo žrtvovali za to: pred vojno smo štrajkali in bili brez dela. Potem smo gladovali, krvaveli in se bili v gozdovih, po vojni smo garali, da rok sploh čutili nismo in gradili, gradili... Prav je, da ga praznujemo! Veliko smo naredili. Poglejmo le našo tovarno. Velikan, nič manj kot velikan. In ljudje v njej... Kakor so včasih čudno malenkostni, pustimo zdaj to. Tudi oni so zdaj velikani, pravi delovni ljudje. Kaj vse so naredili letos.

Izza oblakov se je prikazalo sonce. Na sosednji tovarni pa je zaplapolala zastava. Janez se je nasmehnil.

— Živel prvi maj! — je dejal.

Stimulacija konjunktturnih poklicev

V tezah in analizah za skrajšani delovni čas smo se med drugim lotevali problema boljše zasedbe druge in tretje izmene v proizvodnih obratih ter jih tudi skušali uspešno reševati. Vsi napor v zadnjih dveh letih, da bi bila naša osnovna sredstva boljše izkoriščena, so le delno rodili sadove. Ovira za doseg te ciljev je prav gotovo velika fluktuacija delavcev ravno na nekaterih proizvodnih delovnih mestih.

Pri odhodih proizvodnih delavcev je pa prav gotovo najbolj boleče to, da odhajajo naši delavci v druga podjetja, kjer v večini primerov dobijo boljše osebne dohodke, kot pa pri nas. Po drugi strani pa imamo tudi znotraj podjetja precejšnje zapuščanje delovnih mest v proizvodnji. Proizvodni delavci se vse bolj zanimajo za razna režijska delovna mesta, kjer tudi primanjkuje delavcev. Čeprav so notranje premešitve manjši problem, pa je vendar posledica ista, da so proizvodna delovna mesta nezasedena.

Problem nezasedenih delovnih mest je še toliko težji, ker smo v zadnjih dveh letih prav za ta delovna mesta izsolali s priučevanjem ali rednim šolanjem 450 delavcev.

Poleg ostalih ukrepov, ki naj omogočijo delavcem večjo stalnost na delovnih mestih v proizvodnji, je tudi predlog, da bi delavcem na ključnih proizvodnih delovnih mestih povečali osebni dohodek.

Dodatek je razporejen v štiri grupe, in sicer:

I. grupa približno 12.000 dinarjev neto oziroma 92 din/uro bruto, II. grupa približno 8.000 dinarjev neto oziroma 61 din/uro bruto, III. grupa približno 6.000 dinarjev neto oziroma 46 din/uro bruto in IV. grupa približno 5.000 dinarjev neto oziroma 38 din/uro bruto.

Predlogi, ki jih bodo dobili obratni delavski sveti v obravnavo, zajemajo:

v I. grupi 440 delovnih mest oziroma delavcev na proizvodnih delovnih mestih; v II. grupi 338 delovnih mest oziroma delavcev na proizvodnih delovnih mestih; v III. grupi 480 delovnih mest oziroma delavcev na proizvodnih delovnih mestih; v IV. grupi 205 delovnih mest oziroma delavcev na proizvodnih delovnih mestih.

Ta predlog bo predvidoma 1450 proizvodnim delavcem omogočil pravilnejše nagrajevanje in s tem večjo stalnost na delovnih mestih.

Dosedanji predlogi zajemajo ključna delovna mesta na obdelovalnih strojih v montaži, metalurških obratih pa vsa ona delovna mesta, kjer je fluktuacija poleg drugih delovnih pogojev narokovala potrebe v pločevinarni in kovačiji ključavničarska, varilska delovna mesta. V oskrbovalnih obratih pa delovna mesta v vzdrževanju.

Dodatek se bo delavcem na strojih in napravah izplačeval na dejansko opravljene ure, ne bo se pa plačeval za čakalne ure, ure čiščenja in pospravljanja delovnega mesta in zaradi drugih

plačanih izostankov. Za sedemurni neopravičeni izostanek od dela delavcu v dotičnem mesecu dodatek ne pripada. Tudi v preizkusni dobi ne bomo delavcem priznali dodatka.

Obratni sveti bodo razvrščali in odredili višino dodatkov v okviru predlogov, ko bodo te dni predmet razprav na sejah delavskih svetov. Upamo, da bi na kraju tega meseca DS podjetja že lahko sklepali o dokončnih predlogih, da bi izplačevanje tega dodatka veljalo s 1. majem tega leta.

Vso skrb moramo posvečati še nadalje boljši zasedbi delovnih mest v proizvodnji v drugi in tretji izmeni, da bomo tako z večjimi proizvodnimi rezultati, rentabilnejšim poslovanjem ustvarili prepotrebna sredstva z modernizacijo tehnoloških procesov in povečanje standarda naših delovnih ljudi.

Miro Završnik

NAŠI PRIHRANJENI DINARJI

Pri plasmaju naših proizvodov se vse pogosteje srečujemo s konkurenco in vedno zahtevnejšimi odjemalci. Cena, kvaliteta in izdelavno-dobavni roki postajajo vedno bolj odločilni prerogativi pri prodaji. Stranke niso več pripravljeni kupovati za vsako ceno, samo da dobijo zaželen proizvod. Solidnost se vse bolj zahteva tudi na domačem tržišču, da o inozemskih sploh ne govorimo. Kakšne rezerve se skrivajo ravno v izdelavno-dobavnih rokih, bi želel vsaj približno prikazati na primeru. Denimo, da smo sklenili z določenim odjemalcem kupčijo za dobavo industrijske opreme, z dobavnim rokom 8 mesecev in za ceno 1.000 enot. Pogodba določa tudi, da plačamo za vsak teden zakasnitve dobave 2 promila penal od prodajne cene. Prav tako nam kupec za vsak teden dobave pred rokom prizna 2 promila premije na prodajno ceno. Za primer vzemimo, da bo struktura cene naslednja:

Osebni dohodki izdelave 160 enot, material izdelave 400 enot, amortizacija 50 enot, obresti na poslovni sklad 35 enot, obresti na obratna sredstva 40 enot, režija 115 enot, lastna cena 800 enot, kosmatih dohodek vkalkuliran 200 enot, prodajna cena 1000 enot.

Ne glede na dobavni rok lahko vzamemo, če se ni spremenila produktivnost, da so zneski za osebne dohodke, za material, amortizaci-

Živel 1. maj

OB PRVEM MAJU, MEDNARODNEM DELAVSKEM PRAZNIKU, ČESTITAJO DELOVNEMU KOLEKTIVU TITOVIH ZAVODOV LITOSTROJ: ZVEZA KOMUNISTOV, DELAVSKI SVET, UPRAVNI ODBOR, ZVEZA MLADINE SLOVENIJE, SINDIKALNA ORGANIZACIJA IN ŠE POSEBEJ UPRAVA NAŠEGA PODJETJA Z ŽELJO, DA BI POSVETILI VSE SVOJE MOČI ZA IZPOLNITEV PLAN-SKIH NALOG IN TAKO PRISPEVALI K HITREJŠI GRADNJI SOCIALIZMA IN SREČNEJŠEGA JUTRIŠNJEGA DNE.

jo, obresti na poslovni sklad in režijo fiksnih, dočim so obresti na obratna sredstva variabilni strošek, odvisen od časa vezanosti obratnih sredstev. Teh obresti odpade na vsak mesec $40/8 = 5$ enot. Z vsakim mesecem zakasnitve narastejo stroški za obresti na obratna sredstva za ta proizvod torej za 5 enot in penali za 8 enot (4×2) ali pa se zmanjšajo, če bo dobava izvršena pred rokom, kar se na žalost ne dogaja pogosto.

Vzroki za zakasnitve so različni. Brez dvoma so včasih objektivni, vendar če bi se lotili bolj podrobne analize bi ugotovili, da je za to največ subjektivnih vzrokov. Domala vsi vzroki, ki proizvodnjo podaljšujejo, jo tudi podražujejo. S tem se pa seveda manjša dohodek podjetja, ker kupcev pač ne zanima, če mi ne znamo urediti svoje proizvodnje tako, da bi tekla nemoteno in s tem najbolj ekonomično, ter niso pripravljene posebej plačevati. Naše izdelke lahko prodajamo posebno na tujih tržiščih le po cenah, ki so v skladu s svetovnim povprečjem.

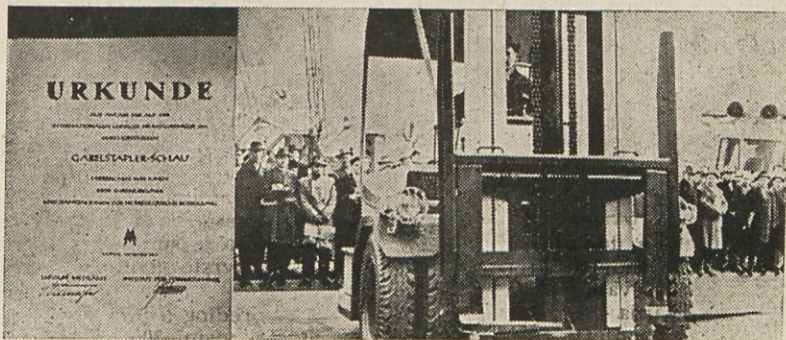
Če upoštevamo, da je prišlo v našem primeru do zakasnitve dobave kupcu za 4 mesece in niso s tem v zvezi nastali drugi dodatni stroški kot ti, ki izvirajo iz pogodbe in zaradi daljše vezave obratnih sredstev, so se stroški povečali za $4 \times 5 = 20$ enot za obresti na obratna sredstva in

$17 \times 2 = 34$ enot za penale. Vkalculiran kosmatih dohodek se je zmanjšal od 200 na 1.000 — $(800 + 54) = 146$ enot oziroma za 27 odstotkov. Ako je za zakasnitev kriv le prizadeti kolektiv in bi mu pripisali povračilo škode v celoti, bi se mu zmanjšali osebni dohodki za 33,8% oziroma, v primeru da nosi škodo ves kolektiv podjetja, bi se zmanjšali za celo leto osebni dohodki za skoraj 2 odstotka.

Pri večini zakasnitev se stroški povečajo tudi na ostalih stroškovnih mestih. Dokler ni dokončan obravnani izdelek, ne moremo delati drugega, ker nam ta zavzema kapacitete bodisi strojne, delovne ali prostorne. S tem pa zmanjšujemo svoje zmogljivosti sploh. Tako pa odpade na sporni izdelek več ostalih stalnih stroškov. Če predstavlja naš proizvod dvanajstino skupne planirane letne vrednosti, bi jih za izvršitev plana morali izdelati v letu 12 pri pogoju da proizvajamo samo eno vrsto izdelkov. Zaradi zakasnitve samo enega izdelka za 4 mesece pod pogojem, da izdelamo vse ostale v rokih, bi izdelali povprečno v letu ne več 12 temveč le 11,5 izdelkov. Naša lastna cena bo $11 \times 800 = 8800$ (polovica izdelka ne moremo realizirati), dohodka pa bomo imeli $11 \times 1000 = 11000$. Kosmatega kalkuliranega dohodka smo ustvarili $11000 - (8800 + 54) = 2146$, ki smo ga planirali $12 \times 200 = 2400$. Kot vidimo, smo z zakasnitvijo enega izdelka za 50% določenega časa izgubili celoten kosmatih dohodek za 1,25 izdelka in to v primeru, da ni bilo na tem izdelku dodatnih del in materialnih stroškov. Že to pomeni zmanjšanje kosmatega dohodka podjetja za 10,6% oziroma zmanjšanje plačnega sklada za celo leto za preko 7,1%, če bi vso to izgubo krili iz tega sklada.

Toda tak primer ni pogost. Zgodi se, da se pri obdelavi zamenjajo materiali posameznih komisij, tako da se pri enem preveč ostruži tako, da se mora pri dru-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Preizkušanje vilicarja na Leipzškem velesejmu in priznanje, ki smo ga prejeli zanje

Politični program ZK Litostroja

Pred kratkim je TK ZKS Litostroja izdal svoj politični program, ki ga bo izvajal med svojo mandatno dobo. Ta program je v bistvu skupek ugotovitev letne konference in vseh dosedanjih pomembnejših aktivov in razgovorov. Program je sestavljen tako, da sili člane ZK in celotni kolektiv k zavestnemu vključevanju v naše delovne naloge. Čeprav je program izdan za člane ZK, velja za vse člane našega kolektiva, saj zadeva pereča področja našega življenja v tovarni.

Osnovni problemi so združeni v štiri točke:

- 1. DOLGOROČNO PROGRAMIRANJE IN PLANIRANJE PROIZVODNJE KOT OSNOVE USPEŠNEGA ANGAŽIRANJA CELOTNEGA KOLEKTIVA ZA POSTAVLJENE CILJE.**
- 2. PROGRAM RAZVOJA, USTREZNA MODERNIZIRANA PRILAGODITEV CELOTNEGA PROCESA DELA, OD UTRJEVANJA NADALJNE RAZVOJNE POTI PREKO NOVIH ORGANIZACIJSKIH OBLIK DO USPEŠNEGA UVELJAVLJANJE SISTEMA NAGRAJEVANJA PO OPRAVLJENEM DELU.**
- 3. RAZVIJANJE USPEŠNEJSEGA SISTEMA KADROVSKE POLITIKE, OD PRIMERNEJŠEGA VKLJUČEVANJA NOVE DELOVNE SILE DO USPEŠNEJŠEGA SISTEMA IZOBRAŽEVANJA NAŠIH KADROV TER PRIPRAV NA ZAGOTOVITEV POGOJEV USTAVNEGA SISTEMA V ZVEZI Z REELEKCIJO VODILNIH KADROV.**
- 4. ORGANIZACIJSKA ČVRSTITEV VRST ZK, OB VSE VEČJEM UVELJAVLJANJU V OBSTOJECIH SAMOUPRAVNO POLITIČNIH ORGANIH.**

OBCNI ZBOR MLADINSKEGA PIHALNEGA ORKESTRA

Več razumevanja za naš orkester

V petek, 27. marca t. l., so se zbrali člani godbe na svoj občni zbor, da bi na njem napravili bilanco svojega dela ter si začrtali pot v prihodnjem razdobju. Žal se zboru ni udeležil nihče od uprave, nití ne od družbeno-političnih forumov podjetja, čeprav bi bilo prav, da bi o tem slišali tudi na ostalih mestih, kjer so poklicani za delo na kulturno-prosvetnem področju. Tako je potekal zbor v »zaprtem krogu«, če ne štejemo predstavnika sindikata.

Ali vemo vsi, kaj dela in kakšne uspehe je dosegla naša mladinska godba v preteklem letu? Menimo, da je vprašanje upravičeno zastavljeno. Čeprav je to godba našega kolektiva, čeprav vsi prispevamo vsak mesec po dva »kovača« za njeno delovanje in čeprav smo jo že vsi ob tej ali oni priložnosti slišali, kako jo ureže, vendar zagotovo malo vemo o njihovem delu, prizadevanju na vajah, materialnih in drugih težavah, s katerimi se ubadajo člani odbora godbe. Njihovi skromnosti je treba pripisati na-

šo nepoučenost, saj ne obežajo svojega dela »na veliki boben«. Delo godbe poznamo doslej iz raznih njenih nastopov v podjetju, koncertov v nekdanji kino dvorani Litostroj, z raznih manifestacij, sprejemov tujih državljanov, sodelovanj na pogrebih, samostojnih koncertov in drugih priložnosti. S tem pa se tudi konča naša obveščenosť o njih. Godba, ki želi igrati, potrebuje predvsem stalne vaje. Godba je imela v letu 1962 kar 90 skupnih vaj, v preteklem letu pa 84, medtem ko je bilo v letu 1962 16 skupin-

Na piranskem trgu

PRIHRANJENI DINARJI

(Nadaljevanje s 1. strani)
Nemogoče navariti, da bi se dobila ustrezna debelina. Ali pa se zgodi, da se šele pri obdelavi ugotovi poroznost odličja. V prvem primeru smo brez haska trošili material in delovno silo, energijo ter orodje, dočim smo pri drugem trošili brez haska delovno silo in orodje (material je še uporaben in energijo).

V teh primerih pa je analiza stroškov in dohodkov za nas seveda še bolj porazna. Tako imamo primere, da se po že prodanem in plačanem izdelku ugotovi, da smo jih prodali z znatno izgubo.

Ne gre tu samo za materialno škodo podjetja, temveč tudi za moralno škodo, ki bo šele pozneje povzročila tudi materialno škodo. Mislimo moramo na to, da si z današnjim slabim delom že škodujemo tudi za bodoče. Nesolidni proizvajalci bodo vedno težje našli odjemalce za svoje izdelke.

Kaj pa nasprotni primer?
Recimo, da smo uspeli z boljšo organizacijo in večjo produktivnostjo izdelati ne predvidenih 12, temveč 13 kosov pod istimi pogoji. Kakšna bo lastna cena?

Za vseh 13 izdelkov bo osebnih dohodkov $12 \times 160 = 1920$, material $13 \times 400 = 5200$, amortizacija $12 \times 50 = 600$, obresti na poslovni sklad $12 \times 35 = 420$, obresti na obratna sredstva $13 \times 40 = 520$, režija $12 \times 115 = 1380$, skupaj 10040, prodajna cena = dohodek $13 \times 100 = 13000$, premija za 8 mesecev = 46 tednov $\times 2 = 92$, dosežen dohodek = 3052.

Predvideni dohodek se je povečal za 27% odnosno če upoštevamo, da so delavci že prejeli pripadajoče osebne dohodke za 1 izdelek v višini 160, še vedno za 20%. Pri delitvi čistega dohodka v planiranem razmerju 1920 : 2400 = 44,4 : 56,6, bi dobili v sklad OD še $492 \times 0,444 = 218$. Izplačano bi bilo $1920 + 160 + 218 = 2298$, kar je dejansko povečanje zaradi delovnega uspeha za 19,7% in povečanje skladov za preko 11,4%.

Prikazani izračuni so le približni, vendar dovolj nazorno ilustrirajo vplive podaljševanja, odnosno skrajševanja dobavnih rokov in večanja produktivnosti na poslovanje podjetja in v končni fazi na osebne prejeme zaposlenih.

K. I.

Ko bo sonce ogrelo skale

Člani planinskega društva Litostroj so se pretekli mesec zbrali na svojem rednem letnem občnem zboru. Cepine, z značkami okrašene klobučke in nahrbtnike so to pot zamenjale mape, polne popisanih listov. Številke in besede, napisane na njih, so govornice o uspehih, ki so jih dosegli v minulnem letu.

Petnajst let je že minilo od tistega dne, ko je bila izdana prva planinska izkaznica s štampljko planinskega društva Litostroj. Danes jo nosi vsak šesti litostroj-

čan. Šeststo delavcev, uslužbenec in učencev industrijske šole združuje skupna ljubezen — ljubezen do gora.

V jubilejnostno leto 1963 — ob 15-letnici obstoja društva in 70. obletnici slovenskega planinstva — so bili še posebno marljivi in delavni.

Na občnem zboru je bilo navzočih 83 članov društva ter zastopnika Planinske zveze Slovenije in Planinskega društva Matica.

IZLETNIŠKI TURIZEM

Propagandist društva Tone Erman je v svojem poročilu poudaril, da so lansko leto posvečali največjo pozornost izletniškemu turizmu, saj so popeljali na izlete več kot 250 članov, razen tega pa so vsakih štirinajst dni vozili avtobusi na Sorško planino, kjer je tisoč litostrojčanov pozimi na smuki in poleti po prijetnem soncu preživljalo sobote in nedelje.

NAŠ ALPINIST NA KAVKAZU

Plezalci alpinističnega odseka so opravili 49 vzponov. Šest članov in pet pripravnikov je dobilo nov šotor in plezalno vrvo. Pomankanje derez je bil vzrok, da niso izkoristili letošnje ugodne zime. Uspeh litostrojkega alpinista Alojza Šteblaja, ki je sodeloval pri odpravi na Kavkaz, pa je močno odjeknil med planinci, zlasti med mlajšimi.

Na občnem zboru se je lahko pohvalila s prvimi uspehi tudi mladinska planinska sekcija. Organizirali so dva izleta na Kravec, ki sta prva lepo uspela. Mislijo pa tudi že na prve lažje vzpone, brž ko bodo vremenske prilike to dopuščale.

VLEČNICA NA SORICO

Največ zanimanja je vzbudilo poročilo Ludvika Šarfa o graditvi vlečnice na Sorško planino. Konstrukcijski biro mariborske Metalne je že izdelal načrt, opravljena pa so bila tudi že prva sondiranja na terenu. Stroški gradnje, z vsemi pripadajočimi deli, bi veljali 12 milijonov dinarjev. S prostovoljnimi delom pa bi se stroški znižali na 8 milijonov dinarjev. Dolžina vlečnice bi znašala 638 metrov, v dolino pa bi se dalo presmučati okoli 1500 m. 24 sider bi v eni uri prepeljalo 300 smučarjev. Verjetno bodo z gradnjo vlečnice še malo počakali. Gotovo pa bodo letos zgradili prepotreben vodohram. Stari rezervoar, ki drži 10 kub. metrov vode, ne ustreza sanitarnim zahtevam.

Gospodar planinskega društva Viktor Pogačnik je navedel nekaj zanimivih podatkov o koči na Sorški planini. Vrednost kočice z depandanso in vso opremo znaša 20 milijonov dinarjev. Lanski bruto dohodek pa je bil 9,3 milijona dinarjev. Zgradili so novo klet za skladišče, uredili ogrevan prostor za mazanje smučí, nabavili hladilnik in še precej drugih stvari.

NAJZASLUŽNEJŠI PLANINCI PREDLAGANI ZA ODLIKOVANJA

Najzaslužnejši delavci planinskega društva Marjan Smerajc, Lojze Šteblaj, Jurij Legvart, Ludvik Šarf, Viktor Pogačnik in še

nekateri drugi so bili predlagani za srebrno in zlato značko planinskega društva. Trem transversalcem pa so bila izročena spominska darila. Juvan mlajši in starejši ter tovariš Maver so zbrali vse potrebne žige, saj so oblezli večino vrhov od Slavnika do Pohorja.

NOVI PREDSEDNIK

Na vseh večjih sindikalnih smučarskih tekmovanjih so se pojavili tudi litostrojki smučarji. Smučarska sekcija je prirejala tečaje med semestralnimi počitnicami. Nov kader mladih smučarjev se bo moral pošteno potruditi, da bo tako uspešno branil barve Litostroja, kot so jih še danes težko premagljivi stari »gadje«. Ob koncu občnega zbora so za novega predsednika planinskega društva izvolili Marijana Smerajca.

Sneg po planinah se topi, planinci v dolini postajajo nemirni, vse pogosteje se ozirajo tja proti Kamniškim planinam. Ko bodo hudourniki opravili svoje, ko bo sonce ogrelo mrzle skale, bodo za dan ali dva spet odšli v svoj svet.

L. LUCU

MIHA FUS: »VČASIH SE MI STOŽI PO DOMOVINI...«

Miha Fus — priden kot mravlja in resnično potrpežljiv kot les

»Čudoviti kraji in dobri ljudje so bili glavni razlogi, da sem se leta 1947 kot nemški vojni ujetnik odločil, da napišem prošnjo v Beograd, da lahko po amnestiji ostanem v Jugoslaviji,« je povedal Miha Fus, eden prvih litostrojčanov, ko sem se zanimal za njegovo življenje. Tovariš Fus je mož kakih 45 let, vedno prijazen, uslužen in eden najvestnejših delavcev v naši režijski mizarni.

»Slovenskega jezika sem se navadil v dobrem letu dni,« je nadaljeval. »Zdaj, po tolikih letih, pa sploh nimam več težav. Le včasih se mi stoži po domačih krajih — po Leipzigu v Nemčiji. Rad bi še enkrat obiskal svoje kraje in stisnil roko mami in domačim ljudem. Če se meni stoži po rodnih krajih, pa moji štirje otroci tega občutka seveda več nimajo.«

»Kako pa ste zadovoljni z dohodki v Litostroju?« »S temi se pa ne morem pohvaliti,« je odgovoril tovariš Fus in v glasu ni bilo trohice grenkobe ali očitanja. »Po 17 letih zaposlitve v Litostroju sem leta 1955 napredoval v VI. tarifni razred. Na enega družinskega člana pride tako 4000 (štiri tisoč) dinarjev. Že dolgo mi obljublajo povišanje, a so drugi bolj potrebni. No, bom že prišel na vrsto.«

(Vodstvo OO bi po toliko letih lahko predlagalo ODS OO, da bi Mihi Fusu dvignili plačo za en razred, saj smo prepričani, da si bo tovariš Fus z dvema tisočakoma višje plače lahko pri današnjih cenah izredno dvignil življenjski standard šestih lačnih ust v korotanskih barakah...)

Sindikat

Pregled novic

Uspelo poslovno - tehnično sodelovanje

Na sestanku političnega aktiva okrajnega komiteja Zveze komunistov Ljubljane je sekretar Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije Miha Marinko govoril o integracijskih povezavah v gospodarstvu. Med drugim je kritično ocenil in ob-

sodil nekaj docela neuspešnih poizkusov pogodbenega poslovnno-tehničnega sodelovanja, ki so prav gotovo precej škodovali integracijski politiki naših podjetij. Miha Marinko je posebno poudaril uspeh Rudisa, ki je že uspel

prebroditi začetne težave in primer Smelta, kot ustrezne poslovne skupnosti. V teh združenjih igra prav Litostroj važno vlogo, tako da lahko z optimizmom gledamo v prihodnost Rudisa in Smelta.

TEČAJ ZA ŽERJAVOVODJE

Marca je bil zaključen teoretični in praktični trimesečni tečaj za ne-kvalificirane žerjavovodje. V prostem času ga je obiskovalo 20 sodelavcev. Njihov trud ni bil zaman, saj so zaključne izpite opravili zadovoljivo vsi in si tako pridobili polkvalifikacijo.

Sestanek tehničnih sekretarjev

V mesecu marcu je bil v Trbovljah sestanek tehničnih sekretarjev Strojnih tovarn iz Trbovelj, Metalne iz Maribora in Titovih zavodov Lito-

stroj iz Ljubljane, kjer so se pogovarjali o dosedanjem delu teh podjetij v okviru poslovnega in družbeno-upravnega sodelovanja. Tu je bilo govora tudi o perspektivah sodelovanja teh podjetij ter o nekaterih tekočih problemih. Na seji so sprejeli tudi sklep, da se v mesecu aprilu skladi v Trbovljah zasedanje Plenuma za tehnično in družbeno-upravno sodelovanje med temi tremi podjetji.

Švedska delegacija

Testiranje žerjavovodij

V začetku aprila je psihološki oddelek kadrovske službe našega podjetja testiral žerjavovodje. Ta test naj bi služil za preverjanje nekaterih psiho-fizioloških sposobnosti, ki so potrebne za opravljanje tega dela. Vseh testiranih žerjavovodij je bilo 38. Lahko pripomnimo še to, da bi

bilo skoraj nujno potrebno, da bi testirali delavce še na nekaterih drugih delovnih področjih, tako da bi tam dobili profile sodelavcev, ki bi ustrezali vsem zahtevam delovnega mesta.

MLADINSKI SEMINAR V PODVINU

Dne 14. marca t. l. je TK ZMS Litostroja organiziral v Podvinu seminar za člane komiteja in predsednike mladinskih aktivov. Na seminarju smo se med drugim spoznali tudi z administrativnim delom v komiteju in po aktivih.

POVEČATI OSEBNE DOHODKE

Na skupščini Zveze sindikatov SR Srbije, ki je bila meseca marca v Beogradu, je bilo največ govora o tem, kako povečati osebne dohodke delavcev, katerih dohodki so izpadli 25 tisoč din. V Srbiji je namreč okoli 60 odstotkov zaposlenih delavcev, ki imajo mesečne omenjene vsote. Na skupščini so tudi omenili, da so stroški poslovanja v SR Srbiji za 3,5 odstotka ali za 80 milijard večji od povprečnih stroškov poslovanja jugoslovskega gospodarstva.

Zaradi večkratnih menjav, politično teritorialnih sprememb ni mogoče točno prikazati števila prodajal na področju današnje občine v posameznih letih po

osvoboditvi. Takoj po osvoboditvi se je precej znižalo število prodajal in se šele v naslednjih letih dvignilo. Tako je bilo l. 1963 že 135 prodajal za 47.223 prebivalcev, kar pa še ni zadostovalo, ker se je obseg prometa dvignil za ca. 55 odstotkov. Ta problem so delno rešili s tem, da so nekatere trgovine pričele poslovati z neprekinjenim delovnim časom.

vih objektov vse premalo upoštevali.

Za čimbolj uspešno delo trgovine v bodoče bo potrebno graditi take lokale, ki bodo ustrezali lokalnim potrebam prebivalstva, dajati posojila enakopravno vsem trgovinsko gospodarskim organizacijam, ne glede na sedež podjetja. Poskrbeti bo treba, da se trgovini vrne čimveč sredstev, ki se ustvarjajo iz najemnine poslovnih prostorov. Uvesti bo treba še več samopostrežnih in potujočih trgovin. Temu primerno bo treba prilagoditi vzgojo strokovnih kadrov.

GLAS MLADIH

Učenci poklicne šole Litostroj so letos izdali že drugo številko šapirografirane revije Glas mladih. Razen nekaterih literarnih prispevkov in poročil so vključili v revijo tudi zabavni del, objavili pa so tudi nekaj risb.

Razveseljivo je, da se mladi novinarji bore za večjo kvaliteto svojega lista in se tako izobražujejo tudi v literarnih in novinarskih zvrsteh.

Med učenjem tujega jezika po magnetofonski metodi

Problem okrog HE Srednje Drave

V Mariboru se je pred kratkim sestala posebna urbanistična komisija mariborskega Mestnega sveta, da bi proučila probleme, ki bodo nastali ob zvišanju nivoja Drave ob dograditvi jezusa za novo elektrarno Srednja Drava 1. Brez dvoma je potreb-

no pohvaliti iniciativo mariborskega Mestnega sveta, saj bomo le tako lahko še pravočasno odpravili nekatere probleme, ki se bodo pojavili ob dograditvi Srednje Drave 1.

HE Senj dograjena pred rokom?

Konec marca so se predstavniki delovnih organizacij, ki sodelujejo pri graditvi HE Senj dogovorili, da bo ta hidroelektrarna začela poskusno obratovati štiri, v kolikor pa bo vreme ugodno, pa celo šest mesecev pred rokom. Obveznost, da bo HE Senj do-

grajena najmanj štiri mesece pred rokom, se opira na vremenske pogoje, kakršni so bili v zadnjih desetih letih.

prekršek. Ob tem seveda predvideva tudi ustrezne sankcije zoper onega, ki nepooblaščen sporoči, izda ali pa na kak drug način omogoči dobivanje podatkov, ki so z zakonom proglašeni za poslovno gospodarsko skrivnost. Ravno tako krši ta zakon oni, ki zbira podatke, da jih izroči nepooblaščen osebi in tisti, ki nepooblaščen drugemu sporoči, preda ali omogoči na kateri koli drug način, da slednji dobi podatke, ki so z odlokom ali od-

redbo odgovornega organa upravljanja gospodarske organizacije ali odlokom državnega organa proglašeni za poslovno skrivnost ali druge podatke, ki po svoji vrednosti predstavljajo poslovno gospodarsko skrivnost.

Čuvanje poslovno-gospodarske skrivnosti predstavlja v našem družbenem sistemu posebno mesto. Povsem naravno je, da bi člani vsake delovne organizacije in organi delavskega samoupravljanja morali biti seznanjeni z odločbami poslovno gospodarske skrivnosti, saj brez temeljitega poznavanja teh podatkov ne morejo upravljati s podjetjem. V primeru, da bi onemogočili na kakršen koli način organom delavskega samoupravljanja, da bi prišli do nekih pomembnih podatkov, bi to pomenilo grobo kršitev ustavnih pravic proizvajalcev-upravljalcev. Seveda to še vedno ne pomeni, da bi bilo nujno potrebno na seji delavskih svetov in upravnega odbora govoriti o podatkih, ki niso nujno potrebni za sklepe, pa sicer predstavljajo poslovno gospodarsko skrivnost. V zvezi z vsem navedenim je potrebno poudariti, da bi morali biti člani organov delavskega samoupravljanja prvi, ki bi čuvali poslovno gospodarsko skrivnost podjetja.

Vsem nam je dobro znano, da se rezultati poslovanja podjetja razgrnejo na vpogled tudi javnosti, saj ima vsak občan oziroma državljan pravico in dolžnost, da pozna poslovanje podjetja v svoji komuni. Brez tega ne bi niti družbena kontrola niti vpliv delovnega človeka na gospodarsko politiko komune ne bila v duhu naših družbenih potreb in socialistične izgradnje našega gospodarstva.

Statut jeseniške železarne

Dne 10. marca 1964 je kot posebna priloga tovarniškega lista jeseniške železarne izšel osnutek statuta tega podjetja. Ta osnutek je primer temeljito izdelanega statuta, ki s svojo vsebino brez dvoma prispeva po-

memben delež k uveljavljanju delavskega samoupravljanja. Treba je poudariti, da je v osnutku omenjen tudi referendum, kot ena izmed oblik neposrednega odločanja vseh članov delovnega kolektiva.

Poslovno gospodarska skrivnost

Nikoli se ne bi smelo zgoditi, da bi upoštevanje odločbe kazenskega zakonika o čuvanju gospodarsko poslovne skrivnosti služilo kot kulisa, za katero naj bi se skrivalo slabo ali še več, celo škodljivo delo v naših podjetjih. Da bi se to onemogočilo, tam pa, kjer se je to že pojavilo, to odpravilo, morajo predvsem skrbeti organi delavskega samoupravljanja in seveda vsi člani podjetja.

DELA ZA NOVO VALJARNO NA JESENICAH

Plan proizvodne enote hidravličnih strojev za novo valjarno v Železarni Jesenice znaša letos 1.100 ton, skupno naročilo za ta objekt pa je 1.800 ton. Za valjarno naj bi izdelovali predvsem rezervoarje za olje, emulzijo in uteži.

Prodaja avtomobilov

Zvezni sekretariat za finance je dne 4. marca 1964 izdal odredbo o prodaji avtomobilov iz družbenega sektorja občanom. Gospodarske organizacije lahko prodajo občanom oseb-

ne avtomobile, vendar le takrat, če jih niso mogle prej prodati na javni dražbi. Avtomobile je mogoče prodati občanom samo na javni dražbi, po objavljenem oglasu v dnevnem časopisu.

USPEH METALNE

V februarški številki Naše tovarne, glasila delovnega kolektiva Metalne iz Maribora, je na vidnem mestu poudarjen nov lep uspeh delovnega kolektiva podjetja; žičnica Bolfenk na Pohorju je bila izdelana in montirana namreč v treh mesecih.

TV V LITOSTROJU

V začetku meseca marca je bila v okviru ljubljanske oddaje TV Obzornika reportaža o testiranju starejšinskega kadra iz varnostne tehnike v našem podjetju. Ta reportaža je predvsem opozorila na skorajda pionirsko delo TZ Litostroja na tem področju.

POSLANCI ANKETIRAJO

Tri anketne skupine poslancev, članov odbora za industrijo Zveznega zbora Zvezne skupščine, že dlje proučujejo objektivne in subjektivne vzroke izgub v poslovanju nekaterih gospodarskih organizacij. Vsaka skupina se bo pogovarjala z delavci v 10 - 15 delovnih kolektivih, tako da bi dobili čim bolj realno sliko o različnih vplivih na finančne rezultate podjetja.

Bolgarskadelegacija

Smučarski troboj TZL-STT-MM

21. — 22. MARCA NA SORSKI PLANINI

Sonce se je posiljeno nasmihalo tisti petek, ko smo na ljubljanski postaji čakali goste, tekmovalce iz trboveljskih Strojnih tovarn in mariborske Metalne. Mraz je popustil in z juga so pihale tople sapice. Bo vreme, ne bo vremena, bo dež, ne bo. Drug drugega smo tolažili in se šli izkušene vremenske preroke. Do Bohinja se je še nekako držalo: vreme in razpoloženje. Mariborčani so si nas privoščili, nas ljubljanske srajce namreč. Prav nedolžno so nas vprašali, kako se po ljubljansko reče »megla«. Mi smo seveda ubogljivo odgovorili, da se pri nas to izgovori »megla«, z naglasom na zadnjem samoglasniku. »Kje neki!« so nas zabili, »po ljubljansko se reče: »en drek se vid'!«

No, pa oprostite grdi pisavi. Ko smo končno zvečer izstopili, nas je objela tema, prišel je droben zoprn dež in sneg je cmokal pod nogami. V koči so minile skrbi. Zdravo, živijo, na zdravje, a tudi ti si tu, glej jih slike, pozdravljeni! Vzdušje v planinski koči je nekaj edinstvenega: iskriča dobra volja, veselo razpoloženje, precej hrupa, kosmatih brad in vcev, štorckljanja z gozjerji. V dolini si pustil mestno občutljivost, gosposke navade, domišljavost in kislo voljo. V dolini si posameznik, ki misli nase in dela zase, tam gori pa si le član planinske družine, resica v gorskem resju.

Najprej so bili na vrsti skoki. Posebna tehnična ekipa je že zgodaj jutraj utrdila skakalnice. Ko je kazalec ure pokazal deseto, se je začelo, točno na minuto kot olimpiada. Na vrhu starter, na odskočišču Vrhovec s krvavo rde-

čo zastavico, na doskočišču poseben človek. Vsakdo je izvedel po tri skoke. Šlo je zares kot v Holmenkolnu. Zaradi mehkega snega so bili nekoliko nižji (prosim: ne slabši) rezultati, pa kaj zato, zato je bil pa tekmovalni duh na stratosferski višini. Bilo je kajpak tudi nekaj padcev, saj tako ni prave napetosti, če kdo ne »pogrne«.

Popoldne so bili na vrsti teki: dva kroga po 4 kilometre. Vsa proga je bila brezhibno označena: po grmovjih so viseli živobarvni trakovi, sneg posut z rdečo barvo. Sneg je bil moker, težak, izpod neba je tudi pršilo, toda zadrihkih tekačev to ni motilo. Razen treh so vsi pregarali celo progo in privozili na cilj ob viharnih pozdravih zbranih navijačev. Muniho vo prvo mesto sploh ni bilo v nevarnosti, toda drugo mesto za na-

šega Milana Deklevo je bilo v resnici naravnost neverjetno presenečenje. Cez eno leto ga bo že Abraham »kušnil« in je kljub temu »nadril« vse druge razen prvaka, državnega reprezentanta. No, dragi Dekleve, če boš še naprej tako mladosten, boš pa za stoletnico lahko že prvi.

V nedeljo dopoldne ob devetih je bil nastop slalomašev. Spet je šla navsezgodaj na delo skupina pridnih teptačev, da je pripravila vso progo z vrha Lajnarja, kjer so imeli pred vojno Italijani utrjeno postojanko. Megle so se začele trgati in na Sorško planino je pokukalo sramežljivo sonce. Temperatura je nekoliko padla in sneg je prijetno škripal pod nogami.

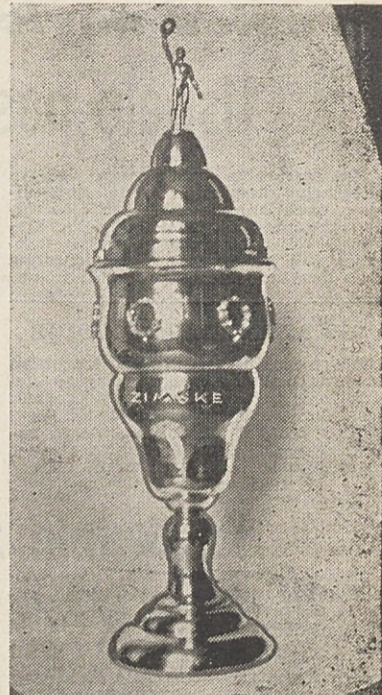
Natanko ob devetih se je pričelo. Imeli smo brezzično zvezo med startom in ciljem. Halo, tu start,

tu start. Pripravljena številka ena. Cilj pripravljen? — Halo, tu cilj, tu cilj. Mi smo pripravljeni, lahko začnete. — Tu start, tu start, pripravljeno: številka ena, 58, 59, ... smuk! Živa raketa na smučeh je švignila z vrha in se v naglih obratih pognala v dolino, mimo enih, drugih, ... 32 vrat. Proga je bila dolga okrog 1200 metrov in vozili so dobro minuto, torej so vozili s hitrostjo brzovlaka. Bilo je tudi nekaj padcev, nekaj zgrešenih vrat in žal tudi nekaj kletvin.

Troboj TZL, STT, MM je v športnem oziru brezhibno potekel. Pripravila ga je naša komisija za rekreacijo, izvedli naši planinci. Bil je zares skrbno in do zadnjih podrobnosti organiziran. Ta troboj pa je izpolnil zraven tega še drugo, nič manj vredno nalogo: še bolj je utrdil prijateljske vezi med tremi kolektivi težke industrije. Zdi se mi pa, da bi bilo treba misliti na razširitev in v prihodnje organizirati srečanje tekmovalcev vseh sedmih podjetij SMELTA. Seveda bi bilo treba v tem pogledu spremeniti dosedanje propozicije, toda končno je to vendarle samo formalnost. Pred začetkom tekmovanja je spregovoril uvodno besedo predsednik DS TZL Milan VIDMAR in na koncu tudi on razdelil nagrade.

Zdi se mi, da so bile najznačilnejše besede tiste, ki jih je spregovoril Tone Erman, vodja tekmovalstva v imenu pripravljalnega odbora: »Kar smo si zastavili, to bomo izpeljali, tako v športu kot pri delu!« To je v resnici idealna skupna točka delavca in športnika.

Tehnični rezultati troboja TZL — STT — MM:

Pokal, ki smo ga prejeli po zimskih športnih igrah kot zmagovalci zimskih športnih iger

Skoki:

1. M. Klemen, TZL, 2. T. Erman, TZL, 3. R. Kos, TZL, 5. L. Sarf, 7. I. Klemenčič, 8. L. Rupnik, 14. E. Golob, 15. T. Arhar.

Tek:

1. M. Muni, 2. M. Deklevo (49-letni mladenič!), 4. S. Grošelj, 5. M. Žibert

Veslalom:

2. E. Golob, 3. M. Klemen, I. Klemenčič, 8. T. Arhar, 13. O. Bolha, (Naš L. Šarf je sicer vozil kot Elija, toda zgrešil je ena vratca in je bil diskvalificiran)

Štafeta (izven konkurence):

1. TZI, 2. STT

Končni rezultat troboja:

1. TZ Litostroj, 8 točk, 2. ST Trbovlje, 7 točk in 3. Metalna Maribor, 3 točke.

M. H.

Zmagovalna ekipa smučarskega troboja

LEPO VREME — »LEPO VREME«

Prvomajske želje

Obiskali smo nekaj naših sodelavcev, brez posebnega načrta, z eno samo željo, da približno spoznamo, kakšne želje navdajajo člane našega delovnega kolektiva pred praznikom prvega maja. Zastavili smo jim po dve vprašanji:

1. KAJ BI ŽELEL SEBI OB PRVEM MAJU?
2. KAJ BI ZAŽELEL LITOSTROJU?

Če vas torej zanima, kaj mislijo vaši tovariši (in najbrž tudi vi), se lepo usedite in po večerji mirno preberite tele izjave.

DANA BERČIČ, referent na sprejemu KS

1. zdravje
2. večjo produktivnost, manj odhodov

DUŠAN BERGLEZ, šef izvoza, PPB

1. razbremenitev v delu
2. pridobiti čimprej dovolj sobnih sodelavcev, da bi lahko izpolnili obsežne naloge, ki že močno presegajo možnosti

JAKOB BRADEŠKO, žerjavovodja v PK

1. izlet
2. čim boljšo produkcijo

JOŽE CUDERMAN, delovodja v modelni mizarni

1. prijeten odih
2. uspeh

VINKO ČEH, pleskar v OO

1. ne vem
2. dober uspeh v proizvodnji

FRANC DODIG, žerjavovodja v livarni jeklene litine

1. priznanje od tovarne za 15-letno delo, brez ene same nezgode, brez »plavega« dne, brez vinjenosti
2. ne vem

MARTIN EINHAUER, vodja PK

1. nimam posebnih želja
2. čim boljši uspeh v proizvodnji

ANČKA FUJAN, prodajalka malic

1. prijetno zabavo
2. dobiček

JANEZ HOČEVAR, strugar v SN

1. da bi dokončal hišo
2. boljše stroje

CIRIL HROVAT, strugar v OO

1. »valuto«
2. vesele praznike in veliko poslovnega uspeha

VLADIMIR JAKOPIČ, dijak II. letnika PŠ

1. lepo proslavo, prijetne počitnice
2. zvišanje proizvodnje

IVANKA JEŠE, korespondent v PPB

1. štiri proste dneve
2. sposoben kader

JOŽE JORDAN, mojster v SN

1. dober količnik
2. dosti naročil

VERA KOPINIČ, mezdničarka v PPB

1. potovanje nekam daleč
2. čim boljši uspeh

INŽ. UROŠ KOS, projektant v PPB

1. v kakšno zidanico na Dolenjskem
2. ne vem

ANTON KOVAČIČ, TKB

1. čim več zdravja in denarja
2. čim boljši faktor

DUŠAN LALOŠ, rezilec PK

1. zdravje
2. dober uspeh

ESTERA LAMPIČ, osnutkar v SPS

1. milijon za stanovanje
2. da bi se rešili vseh proizvodnih težav

STANE LENDERO, monter v DT

1. lep izlet
2. velik uspeh

ZORKA MADJAR, snažilka, SN

1. ne vem, stanovanje
2. veliko uspeha

INŽ. NESTOR MARN, namestnik direktorja komerciale, PPB

1. razbremenitev v delu
2. znižanje lastne cene proizvodnje, še večji uspeh pri nastopih na tržiščih

JOŽE MAVER, livar v livarni sive litine

1. sem že v letih, zato lažje delo ob istem zaslužku
2. boljšo organizacijo dela, večjo produktivnost

ALBERT MAŽGON, učitelj praktičnega pouka v ICL

1. razpis in stanovanje

2. zaježitev fluktuacije, rešitev vprašanja glede strokovnih kadrov

DR. LJUBINKO MIJATOVIČ, vodja obratne ambulante

1. pogled na novo ambulanto
2. da bi tudi nove sodelavce prevzel tisti občutek navezanosti, ki ga imamo stari litostrojčani na tovarno

JANEZ NOVAK, čistilec v livarni jeklene litine

1. večjo plačo
2. dobiček

ANGELCA PERKO, tajnica v KS

1. lepe praznike
2. čim boljši uspeh

GABRIJEL PRIMOŽIČ, šef strežbe v DUR

1. gozjarje (št. 41)
2. vse dobro, več kvalificiranega kadra v DUR

MARIJAN PROSEN, vodja izrednega izobraževanja

1. lepo vreme
2. izpolnitev proizvodnih nalog

STANE ROPOTAR, šef ekonomske propagande

1. lep dan in izlet
2. vse najboljše in veliko delovnih uspehov

JANEZ ŠKOF, monter v preizkuševalnici regulatorjev

1. lep in prijeten izlet
2. veliko delovnih uspehov

ANDRECA TOMA, delavec kanalizacije

1. srečo, zaslužek, čim boljše življenje
2. isto

ALFRED TOMAŽIČ, referent za kadre

1. nič
2. da bi se ljudje bolje razumeli in upoštevali, da je treba nekaj narediti tudi za tisti denar, ki ga dobimo

NATAŠA VIDOVIČ, kurirka v KS

1. rože
2. ne vem

STANE VOGELNIK, analitik, splošni sektor

1. lepo vreme
2. »lepo vreme«

IVAN ZORAN, čistilec MO

1. nekam na potovanje
2. več denarja

IZJAVE BREZ PODPISOV

1. primerni dohodek
2. pravi ljudje na prava delovna mesta

1. zvišane osebne dohodke
2. večjo produktivnost

1. denar

2. dobro proizvodnjo

1. srečno življenje v zakonu
2. uspeh pri delu

1. štiri dni sonca in smeha v družini

2. tak kolektiv, katerega vsak član bi si ob zaključku delovnega časa lahko mirno odgovoril: danes sem zaslužil svojo plačo

1. stanovanje pri družini
2. veliko uspeha

1. lep izlet
2. še nadaljnje uspehe

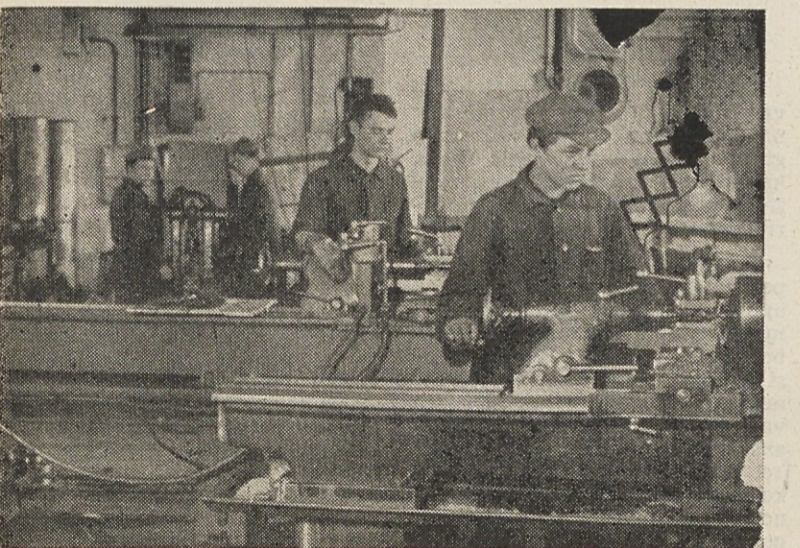
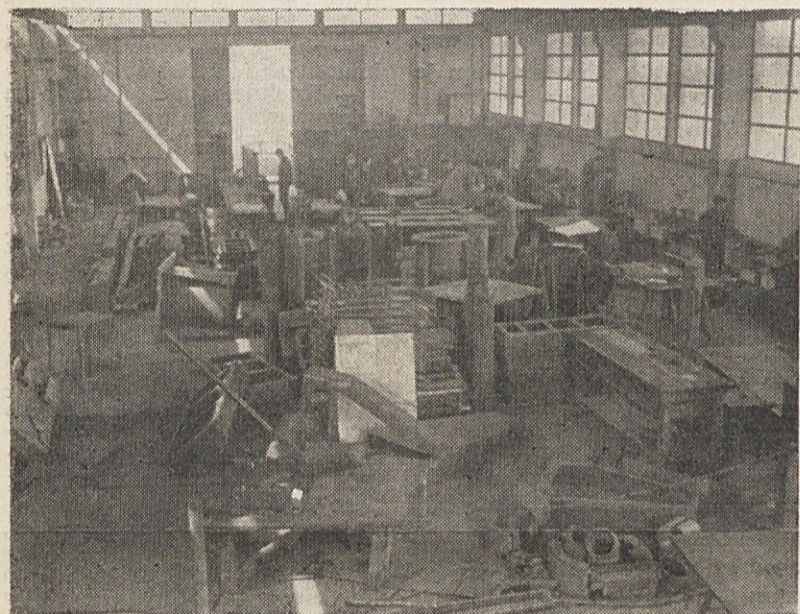
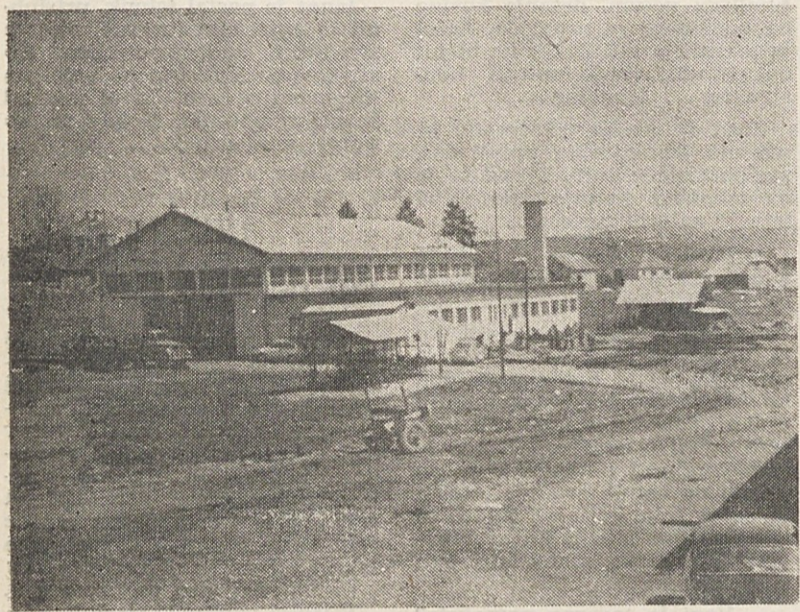
1. lepo vreme za izlet
2. čim večjo produktivnost

To je bilo torej 35 podpisanih in 8 nepodpisanih želja. Ene kot druge so v bistvu enake: precej iskrene, dobrohotne, človeške. Pravzaprav so to želje tipa »bumerang«. Kdor želi dobro podjetju, ga želi dejansko tudi sebi, saj bo tudi on užival sadove skupnih naporov; kdor želi dobro sebi, ga v resnici želi tudi podjetju, saj je uspeh podjetja v nemajhni meri odvisen tudi od zadovoljstva vsakega sodelavca.

Mi z naše strani samo želimo, da bi čimveč teh želja v resnici doživelo svojo izpolnitev. Vsem anketirancem tudi iskrena hvala za sodelovanje.

M. H.

Litostroj v Trebnjem

VEČJA MARLJIVOST — ZAČELI SO V HLEVV — RAZGOVOR S PRVIM DELAVCEM V TOVARNI — DOBRO UREJENO IZOBRAŽEVANJE — RAZUMEVANJE OBČINE TREBNJE — NESREČE SO PREPOGOSTE — REKONSTRUKCIJE — RAZGOVOR Z DELAVCI

»Tu pa je delovna vna večja kot v Litostroju,« vzklikne večina litostrojčanov, ko stopi prvič v obrat naše pločevinarne in kovarčije v Trebnjem, ki se je z referendumom 1. jan. 1964 priključil naši tovarni. Prostorna in svetla hala je sijajna naslednica umazane šupe, kjer so 1961. leta začeli delati trije kovinarski delavci. Naš novi obrat, ki se bo dokončno spoprijel z nami, je oddaljen približno 50 km od Ljubljane in leži v neposredni bližini avtomobilske ceste Ljubljana—Zagreb in nekaj deset metrov od železniške postaje. Hkrati je nova tovarna spomenik sposobnosti tamkajšnjih poslovnih in občinskih ljudi. Naj podkrepim priznanje z nekaterimi številkami. Leta 1961 so imeli 3 delavce, letos jih imajo 81. Prvo leto so delali v šupi, letos pa so že v novozgrajeni hali, vredni kakih 30 milijonov dinarjev. Tudi bruto produkt se jim je v tem času nekajkrat dvignil in je znašal lani 123 milijonov dinarjev.

Sicer pa prepustimo besedo še Antonu KORAČINU, enemu od

prvih treh delavcev v tem kovinskem obratu: »Leta 1961 smo začeli delati v Pavlinovi štali. Naš proizvodni program je obsegal izdelavo zvarjencev, mešalcev za kemijsko industrijo, sušilne naprave itd. V novem obratu sem tehnolog.«

V tovarnici vlada topla atmosfera. Prijazni ljudje, pridni delavci in vidna skrb za čimvečji delovni uspeh obiskovalca razveseljujejo. In ne le to — v obratu so zaposleni večinoma zelo mladi ljudje — v povprečju 23—24 let, kar daje še poseben občutek dinamičnosti.

Vendar prav ta mladost predstavlja za vodstvo poseben problem. Čeprav polni člana in dobre volje, nimajo ustreznih kvalifikacij. To je vodstvo sililo k temu, da so si uredili vzorno izobraževanje. Zdaj štipendirajo 6 ljudi na Tehniški srednji šoli, 9 na vaješki šoli za odrasle, 12 pa se jih bo polkvalificiralo. Občina Trebnje pa je pripravljena preskrbeti sredstva za šolanje bodočih kadrov.

Težave in čari odpreme

Težki kamioni zaropotajo skozi glavni vhod tovarne. Za seboj vlečejo velike nerodne prikolice. Ustavijo se pred malim poslojcem. Iz šoferske kabine stopi mož v usnjatem suknjiču in se hitrih korakov nameri proti vratom, nad katerimi piše Odprema. Nekaj ur pozneje bo na tovarnjakih že naložena oprema za daljnega naročnika in transport bo odhrumel nekam daleč.

Kam neki, smo radovedni. Oj, ta radovednost. Nihče ni varen pred njo, dokler je živ, pa pred radovedneži tudi ne. Ženske so radovedne, če je Janez res pustil Micko, kakšni čevlji bodo moderni drugo leto in po čem bo čebula spomladi, možakarji pa želimo na vsak način izvedeti, če bo končno le kak slovenski nogometni klub zlezal v prvo ligo, pa kdaj bodo odprli uvoz avtomobilov, pa — kam gre tale naš transport.

»V Ohrid gredo,« mi potolaži radovednost mož z malo zaskrbljenim obrazom.

Koroška vabi

Planinsko društvo bo organiziralo tridnevni izlet preko naše meje na Koroško in na Grossglockner z udobnim avtobusom Izletnika.

1. dan: Odhod iz Ljubljane do Kranjske gore, preko Korenskega sedla, skozi Beljak, Spittal, do gorske vasi Heiligenblut (1301 m) in dalje po znani alpski cesti do planinskega doma Karl Volkerhaus (2154 m). Med potjo bodo krajši postanki in ogledi zanimivosti.

2. dan: V zgodnjih urah vzpon bolj izkušenih planincev preko ledenika Pasterza do planinske kočice Adlershütte (3600 m) na vrh Grossglocknerja (3798 m). Ostali izletniki bodo ta čas lahko koristili za ogled bližnje okolice in planinskih domov ob vznožju tritisočaka.

3. dan: Po zajtrku povratek preko Beljaka, Vrbe ob Vrbskem jezeru v Celovec. Po ogledu mesta in turističnih zanimivosti nadaljevanje poti preko Velikoveca, Zelezne Kaple do Jezerskega in Ljubljane.

Prevoz — gostinske usluge, taksa za alpsko cesto in skupinski potni list 13.500 din, če pa že imate potni list, se stroški zmanjšajo za 1.000 din, skupno 15.700 din.

Vsak udeleženec si na lastno željo lahko oskrbi 90 avstrijskih šilingov za 2.700 din.

Izlet bo izveden predvidoma konec junija ali v prvi polovici julija, torej v času, ko bodo vremenske prilike najugodnejše.

Število udeležencev je sicer omejeno (35), v kolikor pa bi bilo le-teh več, nam je dana možnost, da se na izlet podamo z dvema avtobusoma.

Planinsko društvo Litostroj vas vabi — ne bo vam žal lepega izleta, zato se čimprej prijavite pri tajniku društva tov. Marjanu Smerajcu, MB telefon 452, kjer boste dobili vsa potrebna navodila in informacije.

Sploh pa je potrebno poudariti izredno veliko skrb občine Trebnje, zlasti njenega predsednika za to njihovo tovarno. To bo po rekonstrukciji največji obrat v sicer globoko pasivni občini. Kljub slabim dohodkom pa se je občina odpovedala komunalnemu prispevku, ki ga je sicer potrebno plačati ob vsaki novogradnji.

Poseben problem predstavlja zaenkrat pomanjkanje transportnih sredstev. Zaradi tega imajo tudi velik odstotek nesreč. Težke železne kose prenašajo namreč ročno. To je razlog za številna stisnjenja, udarce in padce. Sicer pa računajo, da bo po dokončni združitvi z Litostrojem krepko posegla v njihov obrat naša HTV služba in s svojimi strokovnjaki uredila marsikateri problem.

Po rekonstrukciji se bodo sedveda te stvari pomembno izboljšale. Ko bo zgrajena nova hala 120×21 metrov velika, ko bodo zaposlovali 200—250 ljudi iz bližnje okolice in izdelali približno 2.000 ton zvarjencev letno, se bodo težave zmanjšale. Z zemeljskimi deli za novo halo bomo začeli letos junija in računamo, da bomo do konca letošnjega leta že pod streho. Vsa gradbena in ostala dela z opremo vred bodo nanesla zelo okroglo povedano pol milijarde dinarjev.

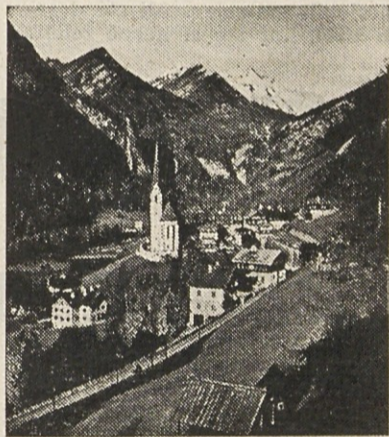
Povprašal sem nekaj tamkajšnjih delavcev, zakaj so se z referendumom odločili, da se pridružijo delovnemu kolektivu Litostroja:

Dominik BEVC: Od tega si obojamo večjo perspektivnost tovarne, višje plače in sigurnejši zasluzek.

Franc PRAVNE: S tem, ko bomo povečali tovarno, bomo imeli več možnosti za stalne dohodke, pa tudi več ljudi se bo lahko pri naš zaposlilo.

Vid BLATNIK: Zdaj smo zadovoljniji kot prej. Upamo na višje dohodke, več dela in večjo perspektivo.

Obrat v Trebnjem ni perspektiva le za Trebanjce, ampak tudi za nas. 81 članov tamkajšnjega kolektiva z veseljem sprejemamo v svoje vrste in jim želimo, da bi se v sestavu naše velike tovarne počutili kar najbolje.

Pogled na Grossglockner

Zanima vas ...

OJ TA VOJASKI BOBEN ...

Iz Titograda v Črni gori nam je pisal Bernard Dolenc. Prosi nas, da mu redno pošiljamo naš list, hkrati pa pozdravlja ves kolektiv.

Iz Pančeva v Srbiji se je oglasil Jure Vulkan, ki pozdravlja kolektiv EE SN, zlasti pa mojstra Matulja. Iz Nevesinja nam je poslal pismo Tomo Rljavec. Zeli prejemanj naš list, da bi tako lahko redno spremljal uspehe našega podjetja. Pozdravlja ves kolektiv Ivarne jeklene litine, zlasti pa tov. Lorberja, Pongraca, Kompoša, Klobučarja, Narobeja in ostale. Hkrati pozdravlja tudi Mira Zakrajška.

Iz Prokuplja v Srbiji nam je pisal Ivo Paradižnik, ki želi prejemanj časopis, hkrati pa pozdravlja ves kolektiv.

POZDRAV.

Iz Beograda sta pisala Ančka in Jože Jager, naša nekdanja sodelavca, ki redno prejemat časopis in hkrati

lepo pozdravlja ves kolektiv. Sporočamo jima, da naročnine za list ni treba plačevati, saj imamo za stare sodelavce urejeno najmanj to, da jim list brezplačno pošiljamo.

MALI OGLAS

Mlad zakonski par išče skromno sobico. Vse, ki bi bili pripravljene oddati sobo, prosim, da telefonirajo v EE HS — Gvido Colja.

ZA OSEM UR DNEVNO v dopoldanskem času sprejem v varstvo dva dojenčka v Obirski ulici. Informacije dobite na tel. 440.

ZAHVALA

Zalujoči Franc Tekavec se iskreno zahvaljuje sindikalni podružnici Litostroja za denarno podporo, ki mi je bila dodeljena — ob izgubi moje drage žene — iz sklada kolektivne solidarnosti.

Franc Tekavec

Delavci v šolskih klopeh Janez je postal tehnik

OB 1. MAJU SMO OBISKALI NEKATERE NAŠE SODELAVCE, KI SO SE ODLOČILI, DA BODO IZPOLNILI SVOJE ZNANJE. TO SO LJUDJE, KI SO PRISLUHNILO POTREBAM TOVARNE, KI SO POGOSTO OB POLNI ZAPOSLOTVI PRESEDELI OB KNJIGI CELE POPOLDNEVE IN NOČI. NAJ GRE S TEM ČLANKOM NJIM IN VSEM DRUGIM, KI JIH NISMO MOGLI OBISKATI, PRIZNANJE ZA NJIHOV TRUD. ŽELIMO, DA SE OB TEH TOVARIŠIH ZGLEDUJEJO VSI TISTI, KI SO SE LOTILI ŠTUDIJA, A SO OBUPALI IN VSI TISTI, KI BODO PRESEDLALI OD STROJA V ŠOLSKO KLOP

Zrasel je z Dieslovimi motorji

Pogled mu je ušel po veliki hali obdelovalnice, polni strojev in delavcev okoli njih.

Gojmir Kogovšek je delovodja montaže Dieslovih motorjev. Motorji so mu prirasli k srcu, že poltretje leto spremlja njihovo izdelavo in montažo.

— V tovarno sem prišel kot štirinajstletni fantič in se kot učenec IKŠ izučil za kovinostrugarja. Poglejte!... Skoraj na vsaki teh strožnic sem delal, vsako izmed njih poznam!

— Rad sem delal na strožnici, toda nekaj me je vlekel naprej v šolo. Zelel sem se izpopolniti, želel sem si naprej. Strojništvo sem imel zmeraj rad.

— In vpisali ste se na tehnično šolo?

— Da. Leta 1955 sem se vpisal na strojni oddelek. Najteže je bilo prvo leto. Popoldne sem delal v tovarni osem ur, tako da včasih nisem imel časa za kosilo in sem jedel šele zvečer, ko sem prišel iz šole.

V drugem in naslednjih letnikih je bilo nekoliko lažje. Tovarna mi je priskočila na pomoč in delal sem samo šest ur dnevno. Rečem pa lahko, da sem bil štiri leta odrezan od življenja.

— Se še spominjate dni, ko ste delali diplomu?

— Vedno mi bodo ostali v spominu. Bal sem se diplome, čeprav sem bil prepričan v svoje znanje. In valeta v Podutiku, vse se mi zdi, kot bi bilo včeraj.

— Gojmir je postal strojni tehnik. Z diplomom v žepu je odšel najprej na odslužitev vojaškega roka. Potem se je vrnil v tovarno, postal konstruktor orodja in priprav, pozneje pa kontrolor enote Dieslovih motorjev.

— Zdaj ste delovodja montaže Dieslovih motorjev. Ali ste dosegli tisto, kar ste si nekoč želeli?

— Motorji so bili že od nekdaj moje veselje. Ves sem se posvetil temu delu, ki zahteva od človeka precejšnjo mero koncentracije. Montažo stalno kontrolira (Jugoregister) Boreksa (Veritas) in zavarovalnica Lloyd. Delo mora biti res v redu opravljeno. Motorji so vgrajeni v ladje in če odpovedo, ni ravno prijetno.

Eden izmed petnajstih

Jože Marenče že 14 let opravlja službo vratarja na vходу v tovarno. Sebe in svoje znanje je zapisal orodju. Najprej je bil konstruktor specialnega in standardnega orodja, danes pa je obratovodja obrata sredstev za delo.

Rad ima hribe, smučanje in orodjarno. Želi si odkrite besede in dobrih odnosov s sodelavci. Vztrajen človek je in poln energije.

Jože je danes študent, eden izmed petnajstih litostrójčanov, ki študirajo na strojni fakulteti. Vpisalo se jih je precej več.

— Kaj vas je vodilo na fakulteto?

— V prvi vrsti želja, da bi svoje praktično znanje, katerega sem nabral v vseh teh letih, obogatil s teoretičnim znanjem. Kot tak bom podjetju koristnejši. Vse, kar se bom naučil, bom z veseljem posredoval vsakomur, ki bo potreben pomoči.

— Je veliko učenja?

— Gradiva ne zmanjka, niti formul ne. Delati je treba sproti, pospešeno študiranje tik pred izpitom ne more roditi uspeha. Eden najtežjih izpitov, izpit iz matematike, je že za menoj.

— Kdaj študirate?

— Popoldne... zvečer, velikokrat pa tudi pozno v noč.

— Ste se že peljali z ladjo, katero so poganjali litostrójški motorji?

— Bil sem na poskusni vožnji neke indonezijske ladje.

Velike ambicije so zbrane v Gojmiru, rad bi se naučil in spoznal vse, kar ga zanima. Že sedaj težko pričakuje dne, ko bo Litostrój začel proizvajati močnejše motorje, take s 5000 KM.

Zrasel je s proizvodnjo naših motorjev in ladje so ponesle košček Gojmirovega truda po vsem svetu.

Malo časa ostane za tiste tople družinske pogovore... in tistih veselih izletov v naravo ni več toliko...

— Boste vztrajali do konca?

— Bom, kolikor poznam sebe.

— S kakšnimi težavami se srečujete na svojem delovnem

želja po znanju, ljubezen do dela in do tovarne jih je zvalila od strojev nazaj v šolske klopi. Popoldneve so preživeli v šoli, večere in noči pa doma, sklonjeni nad knjigami in risalnimi deskami. Marsikateri družini in njim potreben dinar je šel za skripta in knjige.

Toda niso odnehali, vztrajno so osvajali stran za stranjo knjige, formulo za formulo.

Prej marljivi delavci so postali dobri mojstri, tehniki, inženirji.

Stisnil sem roko nekaterim izmed njih. Neradi govorijo o sebi, pogovor jim nehoti uhaja na tovarno. Rasli so z njo, se veselili njenih uspehov in niso obupali, če ni šlo vse tako, kot bi moralo biti.

mestu; kaj bi se dalo storiti, da bi se odpravile?

— Naročila so čedalje obsežnejša, zaradi tega nam primanjkuje kvalificirane delovne sile. Z ureditvijo nagrajevanja bi se ta problem lažje rešil. V našem obratu je vse preveč drobne proizvodnje, zato bi morali temu primerno prilagoditi tudi kriterij določanja tehničnih norm. Naši delavci ne dosegajo zaslužkov delavcev v drugih proizvodnih enotah.

— Zaupajte mi dve največji želji. Sami odločite, ali bosta »fabriški«, ali čisto vaši osebni želji.

Obe sta bili povezani s tovarno.

— Želim si, da bi imel Litostrój novo, večjo in bolj opremljeno orodjarno... in še enkrat novo orodjarno, ki bi zadovoljevala potrebe povečane proizvodnje...

— To je samo ena želja.

— Da, toda ta je veliko velika, da odtehta dve majhni.

nja sem in tja, dan za dnem človeka zelo utruja.

Janez je postal tehnik, prisluhnil je potrebam tovarne, njej je strokoven kader potreben. Ko sva se poslovila, sem videl na njegovem obrazu, da bi mi rad še nekaj povedal. Morda mi bo zaupal kdaj drugič...

Turbine so njegova ljubezen

Če imaš nekaj rad, hočeš tisto spoznati do konca. Silvan Stokelj se je pred desetimi leti prvič približe seznanil s turbinami. Takrat je bil kovinostrugar in na strožnici je obdeloval razne turbinske dele. Kakšna je naloga posameznega dela, kje na veliki turbini bo vgrajen, kakšne pritiske bo moral vzdržati, tega takrat Silvan še ni vedel.

Danes zanj niso več skrivnosti.

V veliki hali, med risalnimi deskami, šestili in množico specialnih instrumentov je našel Silvan tisto, kar si je najbolj želel. Postal je konstruktor...

— Kaj predstavlja risba, ki jo imate vpeto na risalni deski?

— Izdelujem načrte vodilnega ležaja turbine hidrocentrale Macha Klila za Mareke.

— Kje ste začeli v Litostrójju?

— Na strožnici, kjer sem delal štiri leta. Vsako popoldne sem obiskoval tehniško srednjo šolo. Leta 1958 sem končal šolo in postal referent za hidrocentralo Split v obratni pisarni.

— Kdaj ste postali konstruktor?

— Istega leta, ko sem začel študij nadaljeval na strojni fakulteti — pred tremi leti. Drugo leto bom končal, če bo šlo vse tako srečno kot dosedaj.

— Kako ste vse to zmogli?

— Vsa ta leta sem praktično zaposlen ves dan. Posebno sedaj, ko končujem študij, bi potreboval več časa, da bi se mu lahko intenzivno posvetil. Nerazumljiv se mi zdi odnos tovarne do mojega študija. Skupaj z menoj študirata na fakulteti tudi dva iz PPB. Za vsak izpit dobijo proste dneve, jaz pa tedensko največ štiri ure.

— Kako bi predstavili samega sebe?

— Sem popolnoma zaposlen človek, ki bi rad čimprej dokončal študij, uredil stanovanje in se posvetil družini. Kaj več o sebi nisem razmišljal, to prepustim drugim. Človek težko govori sam o sebi.

Uporaba elektrofilitrskega pepela

Problem povečanja proizvodnje električne energije v termoelektrarnah in izgradnja novih toplarn je pripeljala do bolj racionalnega izkoriščanja premoga s pomočjo njegovega izgorevanja v prašnem stanju. Uporaba tega racionalnejšega postopka izkoriščanja goriva je imela za posledico pojav nastajanja novega industrijskega odpadka »letečega pepela«.

Količina letčega pepela, nako-pičenega na elektro-filtru v teku enega leta, je predstavljala ogromne vrednosti.

Edina rešitev tega problema je bila v pretvarjanju te, na videz nekoristne snovi v koristno surovino.

Z uporabljanjem letčega pepela v gradbeništvu se nekoristni odpadki pretvarja v koristno surovino. Najti je treba le način, kako naj se letčji pepel najbolj koristno uporabi v gradbeništvu.

ČRPALKA

ZA RAZTALJENO KOVINO

V ZDA so skonstruirali črpalko, v kateri je rotor zamenjal vrteče se magnetno polje. Črpalka lahko preloži v eni uri do 50 tisoč galonov raztopljenega kovine, ki ma temperaturo 2000 stopinj F. Zunanji rotor ustvarja zakasnelo magnetno polje. Zaradi medsebojnega delovanja magnetnega polja z namagneteno raztaljeno kovino se pretakanje izvaja brez dotika s stenami črpalke.

OBMOČJE UPORABE LETEČEGA PEPELA

Čeprav se »leteči pepel« lahko vsestransko uporablja, prodira v naše gradbeništvu in v industrijo gradbenih materialov zelo težko, ker se naši gradbeniki konservativno oprijemajo klasičnih materialov.

Po načinu uporabe se letčji pepel lahko izkoristi: v zmesi z apnom, da se dobi elektrofilitrska malta, v zmesi s cementom za izboljšanje kvalitete betona, v zmesi z žlindro iz visoke peči in cementom za beton s hitrim strjevanjem. V zmesi z apnom in azbestom silikatno apnaste opeke. V zmesi z glino za opeke visoke kvalitete. V zmesi z bitumenom, kjer »leteči pepel« služi kot polnilec.

Iz livarne na fakulteto

Doma v Polhovem Gradcu je slišal, da so v Ljubljani zgradili veliko tovarno, tako veliko, da se človek lahko zgubi v njej.

»Livar bom,« je rekel sam sebi Franc Cankar, ko je leta 1948 prvič od blizu videl Litostrój. Vpisal se je v IKŠ in jo končal.

— Ste začeli v livarni jeklene litine?

— Ne. Začel sem v livarni sive litine. Spominjam se še prvega dne, ki sem ga preživel med livarji. Kako neroden sem bil v začetku, vse je bilo novo okoli mene. Svoje delo, delo oblikovalca, sem vzljubil, in deset let sem delal v tovarni.

— Kaj vas je privedlo do odločitve, da ste nadaljevali študij na metalurški fakulteti?

— Nezdravo in naporno delo v livarni je bil eden izmed vzrokov.

— Gotovo ste morali premostiti marsikatero težavo, da ste dosegli cilj — prvo stopnjo fakultete?

— Človek nerad govori o svojih težavah. Bile pa so, to mi lahko verjamete. Začele so se takoj ob vpisu. Da sem izpolnil vse po-

goje, sem moral najprej delati sprejemni izpit. Znanje, pridobljeno na pripravljanih tečajih delavske univerze, mi je zelo koristilo. Naredil sem. Litostrój sem zaprosil za štipendijo in z osmimi tisočaki mesečno začel študirati. Ti dve leti sta bili najtežji, kar sem jih do sedaj doživel. Dokler nisem dobil stanovanja, sem se vozil na predavanja iz Polhovega Gradca.

— Kdaj ste potem našli čas za učenje?

— Študiral sem ponoči, ko sta žena in hčerka zaspali.

— Kako je bilo s prostim časom?

— Tega dve leti ni bilo, niti dopusta ne. Solanje je draga zadeva, da pa bi obenem študiral in opravljal službo, bi bilo prenaporno. Pri nekaterih predmetih mi je manjkalo precej osnovnega znanja, predmetom, ki pa so povezani neposredno z livarstvom, pa sem zlahka sledil. Koristilo mi je praktično znanje.

Franc je sedaj zaposlen v livarni jeklene litine kot prevzemni kontrolor, od meseca julija dalje. Skromen, kar preskromen je, kadar govori o sebi. Tak je pač, taki so vsi ljudje, ki so dosegli uspeh s trdom in vztrajnostjo.

LITOSTROJSKI NAJČKI

Najvestnejši

Vsakdo se zdi sebi najvestnejši, najsposobnejši, najboljši. Če ga okolica ne prizna kot takega, je kriva ona, ne on. In če danes med našimi »najčki« objavljamo nekaj zanimivosti o naših vestnih delavcih, delamo to le z namenom, da bi s tem spodbudili še druge, naj bi se oglasili sami, ali pa drugi zanje. Prav radi bomo še o njih spregovorili besedico, saj se moramo vendar spoznati, kajne?

Jože Mihevc, delovodja v tiskarni, v Litostroju je preživel eno četrtino svojega življenja. Biti delovodja pomeni ponekod (ne pri nas) biti krotilec levov, učitelj divjih mačk, vodja prisilne delavnice, lovec, priganjač, katehet, oče, prijatelj, sovražnik.

Koliko je vredno zavrženo zobato kolesce?

Zame nič, ker ga ne znam uporabiti. Za tistega, ki bi mu pa ravno to kolesce manjkalo, da bi stroj lahko stekel, pa mogoče en milijon. Vrednost stvari je v življenju tako zelo relativna. Ko si mlad, daš zdravje za motorno kolo, 30 let pozneje bi dal 10 motorjev za zdravje.

Vaše delo?

Zbiramo koristne odpadke in jih usmerjamo, kjer jih potrebujejo. Odpisane dele strojev, orodje sortiramo, pobiramo uporabne dele, ki bi prav prišli v drugi delavnici. Nekaj prodamo, kar pa je nemogoče porabiti, gre v pretopitev.

Cena, vrednost nabavnega materiala?

Se ne da ugotoviti, povem lahko samo, da ga naberejo mesečno 250 do 300 ton.

Kdo vam pove, katera stvar je vredna, katera ni?

Nekaj izkušenj imam že sam, sicer pa skličem komisijo.

In komisija ve vse?

Ne vedno. Zgodilo se je, da so štiri člani komisije predlagali za neko stvar, naj jo pretopimo, peti pa je poskočil, češ da je ravno ta del silno dragocen in da se da sijajno porabiti in da ga že eno leto išče. Potrebno je res vsestransko poznavanje in nič kakšna previdnost. Včasih leži kak del po 10 let, ne da bi se kdo zmenil zanj, ko ga pa mi privlečemo na dan, se pogosto najde kdo, ki kar plane po njem. Nerabne klešče bo mogoče malo popravil, ali pa jih enostavno vzela, da mu bodo služile za »število«. Zgodilo se je že, da smo morali poklicati milico, tak naval je bil. V celoti lahko rečem, da se da 70% odpisanega materiala še porabiti.

Kako dolgo bi še ostali na tem delovnem mestu?

Do upokojitve, saj me delo zana, le da je zelo naporno in se večkrat čutim močno utrujen. Tu di razne funkcije (7) mi jemljejo čas.

Kakšno željo imate?

Da bi se izboljšal sistem nagrajevanja. Moji ljudje niso plačani po normi (za količino nabranega materiala) in niso pravično nagrajeni.

Še kakšna želja?

Da bi se delovna disciplina v tovarni izboljšala, popravil odnos do strojev in orodja.

Koliko let bi radi doživeli?

Zame ni važno, le otroke bi rad spravil do kruha.

Ignac Purnat, polkvalificiran strugar, star 26 let, doma v Šmartnem ob Dreti, stanuje pri materi. Vstaja ob štirih zjutraj in se vrača domov ob štirih popoldne. Pred štirimi leti je še delal na njivi, v gozdu, potem se je javil k nam v službo. Naredil je osnovno-kovinarski tečaj, čez leto štirimesečni tečaj in izpit za pokvalificiranega strugarja, z odličnim uspehom. Danes opravlja vsa strgarska dela, tudi visoko kvalificirana. Ima francosko stružnico, 2.000 obratov. Na njej dela sam in gleda nanjo kot cigan na svojo violino. Zasluzek je odvisen od vrste dela, včasih 35.000, včasih tudi 60.000. Miren fant, toda čutili je neki poklicni ponos, stanovsko zavest kovinarja.

Imate kaj izmeta?

V začetku že, sedaj nič več.

Ste zadovoljni s poklicem?

Sem, le v šolo bi si še želel.

Bi šli za delovodjo?

Ne.

Kje preživite dopust?

Doma.

Kako preživite prosti čas?

Včasih televizija, kino, ples.

Imate dekleta?

Ne, je še čas za te reči.

Česa se bojite?

Ne vem, se nimam česa bati.

Se dobro razumete s sodelavci?

Dobro.

Vaše želje?

No, ne vem, dosti je stvari, različno.

Igrate na loterijo?

Ne.

Ste rajši zdrav ali bogat?

Rajši zdrav.

Imate rajši knjigo ali glasbo?

Knjigo.

Vaša največja sreča ali nesreča?

Ne vem, še nisem doživel.

To je naš Purnat, zanesljiv kot mikrometer, vesten kot kirurg, preprost kot lesena žlica, tih kot tolmun. Če bi bili vsi ljudje Purnati, ne bi bilo problemov na svetu.

Kakšno željo imate?

Marijan Trobec, strojni tehnik, delovodja v preizkuševalnici regulatorjev, poročen, 2 otroka, lepo stanovanje, 35 let star, živ in živahen, priden in podjeten, zunan nasmejan, znotraj naježen, ker ne gre vse tako, kot bi si on želel.

In kaj vam recimo ne gre po volji?

Marsikaj: organizacija v naši tovarni ni dovolj prožna, preveč birokratskih komplikacij je, bolj je treba sprostiti osebno iniciativno, ne gledati samo na zaslužek, ampak na kvaliteto opravljenega dela, zaostriti čut odgovornosti in spoštovanje do skupnih koristi in družbene, torej tudi naše lastni-

ne. Malomarni, dolgoprsti ljudje ne sodijo med nas.

Kako zmanjšati izmet?

Med drugim na ta način, da bi mojstri svojim delavcem temeljiteje razložili, kako naj kako stvar naredijo, na kaj naj pazijo.

Kaj bi še uredili?

Zahteval bi različne podpise na izdajnicah, normativih. Tako pa nikdar ne več, kateri »dohtar« je nekaj podkracal, kdo je za kaj odgovoren. Naročič recimo dve cevki iz pleksi stekla, dobiš dve cevki iz jenskega stekla. Kateri čaček ali čačka je to zakrivil?

Kateri delavec je več vreden?

Več je vreden tisti delavec, ki količinsko manj naredi, pa ima malo izmeta, kot tisti, ki normo visoko presega, pri tem pa doseže tudi veliko večjo vrednost izmečka, včasih za milijone.

Vam je za kaj žal?

Žal mi je, da nisem šel naprej v konstrukcijo vsaj za dve leti, ko sem prišel iz šole.

Majhne so te stvari

NE IŠČIMO KRIVCEV

Odgovor je torej preprost in je zelo malo vzrokov, da se trudimo z iskanjem nekakšnih poglavitnih krivcev, ki jih ni. Priznajmo, da smo vsi krivi, čeprav je očitno, da je krivda sorazmerno večja, če sta napaka ali opustitev podani na odgovornejšem mestu.

Vendar tudi glede odgovornosti ne smemo soditi, da se stopnjuje po obravnavskih razredih.

ČEPRAV SMO ŠEPALI, SE NISMO ZDRAVILI

Tu ne gre za to, ali hočemo veljati za večje ali manjše socialiste, za bolj ali manj razredno zavedne. Bistvo teh vrstic je v samokritičnem spoznanju, da smo doslej predolgo spraševali: zakaj tako in da je že čas za odgovor, ki ga lahko damo sami.

Lani smo na primer nenehno trdili, da v naši organizaciji nekaj šepa, da razpisovanje dokumentacije za izdelavo ni v redu, da so vrzeli v terminski službi in da imamo težave z drugimi kolektivi pri poslovno-tehničnem sodelovanju.

Vendar se stvari bistveno niso premaknile, četudi so bili storjeni določeni ukrepi in čeprav ni mogoče zanikati delnega izboljšanja v primerjavi s prejšnjimi leti. Lovili smo boljše, sloni pa so nam uhajali.

Zato tudi mi lahko rečemo, da smo premalo storili, ko smo ugotavljali težave in spoznavali resnično stanje, a smo v odpravljanju pomanjkljivosti obstali na pol pota.

Če pa se sedaj vprašamo, zakaj tako, potem moramo iskreno priznati, da nismo dovolj prispevali k odpravljanju vzrokov težav.

ČAKALI SMO ODREŠENIKE

Zdi se, da smo čakali na prihod nekakega odrešenika, na nekoga, ki naj bi čudežno razvozlat naše navidezne vogle. Tega pa seveda nismo dočakali in smo v bistvu tam, kjer smo se lotili analize.

Prav to čakanje na nedočkano označuje naš nepravilen odnos do stvari in v tem tiči glavni vzrok nerešenih vprašanj.

LINIJA NAJMANJŠEGA ODORA

Zavedati se je treba, da si primitivizem in rutinsko delo v praksi pogosto podajata roko, ker je tako najbolj enostavno. To je pač linija najmanjšega odpora, ki nas po najlažji poti pripelje do obračunskega osebnega dohodka. Vendar moramo vedeti, da je to hkrati najzanesljivejša pot k zastoju in rasti osebnega dohodka.

DVOREZNI MEC

Res je sicer, da enega ali drugega še ne plaši bojazen zaradi stagnacije osebnega dohodka, ker računa z možnostjo drugega zaposlitve, vendar časi so že tako resni, da je tako mišljenje neodgovorno in dvorezno.

-18-

MRAVLJE — PRVOVRSTNI STRATEGI

Kolone mravelj, ki pustošijo džungle po Srednji Ameriki, izvajajo svoje pohode na tako organiziran in brezhiben način, da bi se lahko od njih učili vojaški strokovnjaki kake visoke šole za štabne oficirje. Tako trdi učenjak v newyorškem prirodoslovnem muzeju, ki je dalj časa proučeval življenje mravelj.

Imate tudi vi sovražnike v tiskarni?

Nima nobenih (odgovarjajo sodelavci).

Vaše delo?

Tiskamo formularje, prospekte, razmnožujemo, fotokopiramo.

Koliko ljudi imate?

16, med njimi 11 žensk.

S katerimi ste bolj zadovoljni? Ne delam razlike.

Imate preveč dela ali premalo? Dobro, da te delo ne zaduši kot ogljikov dioksid.

Vaše želje?

Izpopolniti oddelek s tehničnimi novostmi, ustreči vsem potrebam, omogočiti sodelavcem boljšo materialno stimulacijo.

Če bi bili 15 let stari?

Študiral bi tehniko, zlasti naprave v grafični stroki.

Kateri naš obrat najboljše dela? Po finančnem učinku livarna jeklene litine.

Najpomembnejši izum?

Za tehniko električarja.

Katerega leta bi želeli živeti? Leta 2.964.

Leopold Piriš, (direktor lito-strojskega Odpada), delovodja zbiralcev koristnih industrijskih odpadkov, 43 let, 13 let v naši tovarni, doma iz Kala pri Kanalu ob Soči. Njegova skupina šteje 28 ljudi.

ZA RAZVEDRILLO

LITOSTROJ DIAGRAM

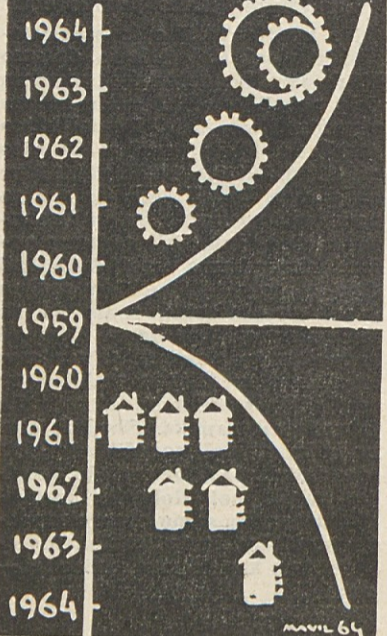
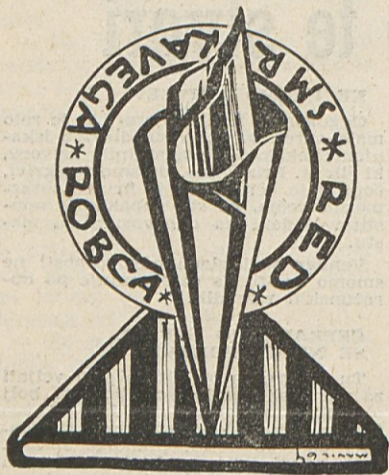

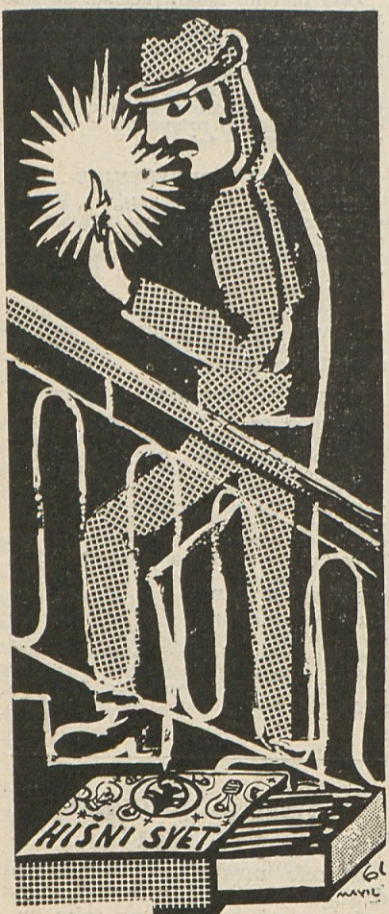
DIAGRAM NAŠE BILANCE

NOVO ODLIKOVANJE

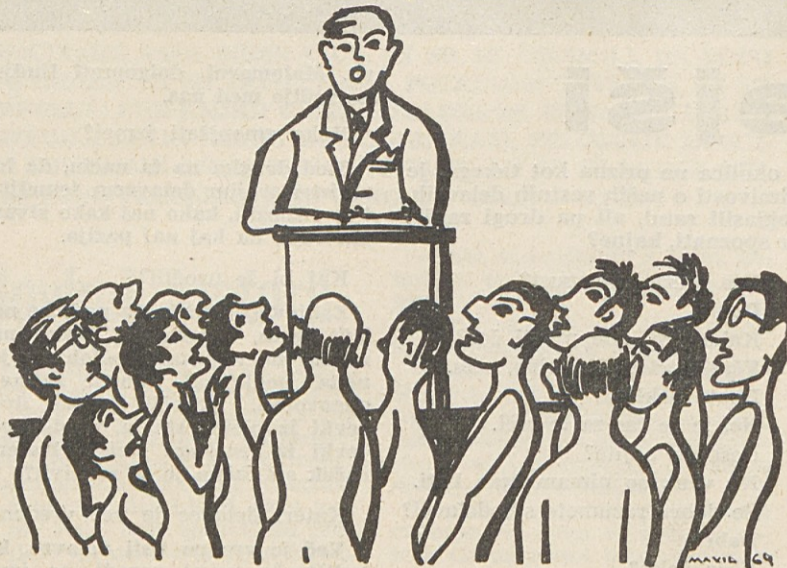
Zakaj se pa drži danes tov. Krastavič tako svečano?

Svojim uslužbencem, ki so delali v baraki poleg ambulante večsih tudi pri 0° C, bo sedaj, ko je najhujše za njimi, podelil častni Red smrkavega robca.

Z OBIRSKÉ ULICE

Neki hišni svet na Obirski ulici je pričel strankam kupovati vžigalice. Ugotovili so namreč, da jim je ceneje kupovati vžigalice, kot da bi popravili luč

— Tovariši! Potem ko smo sprejeli nekaj pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov, ko smo izvedli reorganizacijo podjetja, poslali najboljše kadre za delegate v tujino, dovolili nekaj sto delavcem, da so odšli iz podjetja, izsolali v nekaj tednih kvalitetne in visoko kvalificirane kadre za delo pri najzahtevnejših delovnih operacijah, smo se začeli približevati našemu velikemu cilju. Pa kaj za vraga še hočete od nas?

V GLEDALIŠČU

Žal gledalci vse preveč vidijo predstavo na odru. Glavna predstava se igra za kulisami

Pred kratkim je imela naša mladinska godba svoj občni zbor. Ker ne dobiva skoraj nobenega podmladka in ker so se nekdanji mladinci od ustanovitve godbe sem že močno postarali, si prav gotovo več ne zasluži svojega imena. Hudomušneži pravijo, da si hočejo godbeniki s takim naslovom napraviti kompliment

PREDLOG

Ker bomo v kratkem prodali naše avtobuse, bodo seveda odpadli tudi sindikalni izleti. Zato predlagamo, da za denar, ki ga bomo dobili od prodanih vozov, kupimo tovornjak s cisterno za vino, tako bodo vsaj odpadle mučne vožnje

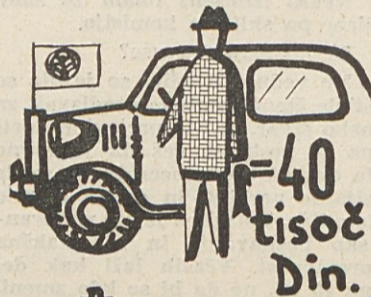
MARATONCI

Preden lahko nekdo zapusti naše podjetje, mora zbrati marsikdaj celo 16 podpisov, da se »razdolži«. Vrh tega pa čisto podpisnikov sploh ni. — Pravi maratonski tek.

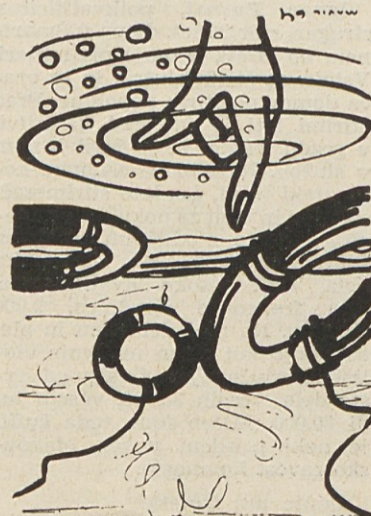
Kovari

Takole si janez predstavlja dvig očetove produktivnosti

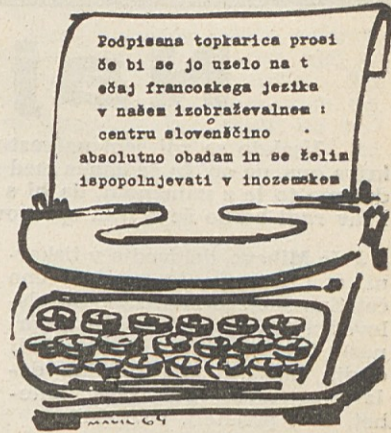
ENOSTAVNA RAČUNICA

Pravkar pripravljajo pri nas pravilnik za plačane službene vožnje s privatnimi avtomobili. Pametni računa takole: Če mi plačajo vožnjo s službenim avtomobilom (pejhal pa bi se z avtobusom), bom dobil toliko denarja, da bo šla lahko z menoj (na službeno potovanje) cela družina, moj fičko pa bo ostal seve v garaži

REŠEVANJE ANALITSKE OCENE DELOVNIH MEST

Kdo bo skočil v vodo in rešil potapljačo se analitsko oceno?

Prošnja tipkarice

STROJNIŠKI VESTNIK

glasilo oddelka za strojništvo, inštituta za turbine, stroje, društva strojnih inženirjev in tehnikov SR Slovenije.

Prinaša aktualne članke iz strojništva, pregled domače in tuje strokovne literature, društvene vesti, poročila o delu in uspehih vseh vodilnih tovarn strojne industrije.

Izhaja dvomesečno v nakladi 3000 izvodov.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Aškercova 16.

TEHNIKA

Časopis »Tehnika«, organ Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije, izhaja vsakega prvega v mesecu.

Obsega:

1. Splošni del tehnike
2. Naše gradbeništvo
3. Rudarstvo in metalurgija
4. Strojništvo in elektrotehnika
5. Kemično industrijo
6. Prehranjevalno industrijo
7. Promet
8. Organizacijo dela
9. Obvestila industrijskih podjetij o njihovih proizvodih in tehničnih dosežkih

Vsaka številka obsega približno 25 strani velikega formata 21x29 cm.

Letna naročnina: 12.000 dinarjev.

Posamezna številka: 1250 dinarjev.

Naročila pošiljajte na naslov: DIREKCIJA ZA IZDAVAČKU DELATNOST »TEHNIKA«, Beograd, Kneza Miloša 7/II; telefon 30-106, 30-057 in 30-024

Časopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5300 izvodov — Uredja ga uredniški odbor — Odgovorni urednik Peter Likar — Telefon uredništva 33-511, telefon glavnega urednika 580, odgovornega 583 — Cena posamezni številki v prodaji je 20 din — Poštnina plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna CZP »Primorski tisk« v Kopru